

AKATALPA

Mart 2018 - Sayı 219

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Mehmet Sadık KIRIMLI

GERİYE KALAN...

yığınla itiş kakış arasında gelip
oturdu karşıma sonbahar
saçları ıslak bakışları buğulu kış
bu yıl kapı da iyice silkeledi
hayatın tozunu toprağını rüzgâr

şaşkınlım, kalkıp sarıyı sevsem
Van Gogh bana küser
alınır bundan bahçem; kuşlar
ağaçlar, çiçekler beni sorguya çeker...

vurursa kurşun toprak kanı emer
tuhaf bir iç güdüyle susar içimdeki zaman
gece ağlar, ince ve cılız sesiyle
açılan her kapı şimdi nükleer Hiroşima
bana kendi türküsünü söyler

bu soğukta aşka benzer duyguyla
zehiir gibi çöker içime o suzinak
şarkı... içim olanca sesiyle
çıplak ve yaralı bir ceylan gibi titrer
dudağımda şimdi sakalımdan utanarak

içimdeki ırmak gençliğini arıyor
hangi çocuk ağlamaz ki yoksulluğuna
bu yıl dağlara kar yağacak, çabuk
kurumayacak anaların gözyaşı, çünkü
oğulları savaşta...

gölgesi olmayan ağacım, bir orman
değilim ama, dalımdan yere düştü elma
hüzünlü bir annedir şimdi yüreğim
bütün ağlak kapılar ona kapalıysa
buralardan çekip gitmek düşer bana

elbette ki benden ne kaldıysa geriye...

Çıktı!

Maviçelen

şiir

Nihan Işıker

Ses ve İz Yayınları, İstanbul, Haziran 2017, 76 s.

Osman Serhat ERKEKLİ

İSTANBUL SIKINTISI

Ramis
Uluabad'dayım
Göl kenarındayım diyor

Ramis
Gemlik'teyim
Maç seyr ediyorum iki mani yazdım diyor

Ramis
Mudanya'dayım
Balık çorbası içtim, Halim Çiftçi'ye rast geldim diyor

Ramis
Bir köylü anneden gelincik aldım, Şehreküstü'den
Akşama zeytinyağ, limon, tuz diyor

Ben yanlış yerde miyim acaba
Bahçemde selviler saksığan yuvası olsa da
Trafik trafik beton beton kalabalık kalabalık

Ama Sevil burda
Torun var
Umarım buluşuruz dostlarla belki mahşerde

13 Şubat 2018

Hüseyin Alemdar, Suat Kemal Angı, Duran Aydın, Ziya Boz, Ahmet Çakmak, Soner Demirbaş, Altay Ömer Erdoğan, Özgün Ergen, Osman Serhat Erkekli, Nihan Işıker, Barbaros İrdelmen, Muammer Karadaş, Ayfer Karakaş, Mustafa Ergin Kılıç, Mehmet Sadık Kırımlı, Hüseyin Korkmaz, Fahrettin Koyuncu, Tataryen Lokman, Selma Özeşer, Recep Özgen, İdris Özyol, Hüseyin Peker, Mehmet Rayman, Ümit Şener Ta, Ramazan Teknikel, Umut Temur, Gültekin Tezcan, Ertuğrul Tiryaki, Selçuk Topal, Hakan Unutmaz, Hasan Varol, Recep Yılmaz.

DOĞU'DAN, ÖNCE GÜNEŞ SONRA İNSAN DOĞDU

(Harlanmış Ateş Söylencelerinin Son
Habercisi: Haydar Oğur)

Muammer KARADAŞ

Coğrafya ile, o coğrafyanın üstünde yaşayan insan arasındaki bağ dramatik biçimde koşutluk göstermiyor mu? Bir Ortadoğu veya Güney Amerika yerlisi için de, bir İrlandalı için de, bir Basklı veya Mezopotamyalı için de, bir Balkanlı için de gözlenebilir bir durum değil mi bu? Masal, destan veya bunları her nedense hâlâ kapsamakta olan şiir bu tür coğrafyaya en yakışan anlatı türü bana kalırsa (Ama bana niye kalsın ki?!). Bu coğrafyalarda yaşayanlar, örneğin bir on dokuzuncu yüzyıl yaşantısı ve onun karşılığı olan romana evrilemiştir. Bu coğrafyalarda bale, opera, daha ileri giderek sinema ve dahası bilim, çölde suyla karşılaşmak gibi bir tansıktır.

Sözünü ettiğimiz coğrafya (Mezopotamya, Anadolu) hiç kuskusuz, andığımız öbür coğrafyalardan daha özgül özellikler taşıyor. Burası, neredeyse tarihin başladığı topraklar; ve bir zamanlar burada egemen ve "uygar" (kan ve can pahasına) mutlu(!) toplumlar yaşadı. Günümüz uygarlıklarının(!) tohumları işte burada atıldı; insan, burada "insan" oldu. Kimin ne bildiğinin, ne söylediğinin hiçbir önemi yok; Doğu, insanın da doğduğu yöndür, yerdir.

Birkaç uç tarihsel durumu (ki, sürrealizm kanımca bu uç duruma karşılık düşen son akımdır) görmezden gelirsek Batı, sanatın anası diyebileceğimiz "acı"dan kurtulmuştur. Yani Batı ve bir biçimde onun yaşantısını süren öbür coğrafya parçaları, sanata (ki sanat, insanla dizge, insanla varoluş, insanla insan arasındaki sorunsalla her şeyden çok ilgilidir) gereksinim duymayacak kadar iğreti bir düşgerçekçiliği yaşamaktadır (ki sanat, sanalda oluşmaz; varlığını hayatın damarlarından damıtır). Dahası, Batı'nın, geleneksel anlamda, insan sorunlarını içtenlikle çözmek isteyen bilimle de ilişkisini yavaşlattığı, koparmak üzere olduğu da ileri sürülebilir; zira bilim, insan sorunlarına ya da insanla doğa arasındaki sorunlara çözüm arama sanatıdır; yani, sanatla (özellikle edebiyatla) bilim kan kardeşidir (Bu kardeşlerin arasına dini ve felsefeyi de ekleyebiliriz sanırım.). Sanatın (özellikle şiirin) ömrünü doldurduğu bir ortamda bilimin var olduğunu söylemek, yalan söylemektir; en azından ham hayaldir. Oysa Batı'da, ahir zamanda "bilim" olarak ileri sürülenler daha çok, bir azınlık için diğer insanları kandırmanın bir yordamı gibi görünüyor. Yani bilim günü-müzde, ya uzayla ya (ve elbette en çok) savaşla ya da insanın (istatistikte eser derecede önem taşıyan "insan"ın, o müthiş azınlığın) ömrünü uzatmakla ilgileniyor; ki bunlar da verili gerçek insanla alay etmekten başka bir anlam taşıyor. Kaldı ki, bilimsel sonuç olarak ileri sürülenlerin çoğu, bir betimlemeden ileri gitmiyor "Buluş" yok. Ya da, bilim deyince artık ilk akla gelen "buluş", bireyi daha çok tüketmeye yönlendirmenin bir aracı gibi görünüyor.

Bütün bu nedenlerle şiir, Doğu'nun sanatı olmayı sürdürüyor hâlâ. Çünkü şiir, deforme olmamış insan ve onun içtenliğinden doğar. Şiir, mekanik ve plastik olmayanın, "sahici" olanın, doğayla barışık olanın sanatıdır. Yani güneş, insan, şiir Doğu'dan yükselmeyi sürdürüyor.

***

Uzun uzak yollardan geldiler, uzun yol yolcuları. Buradaydılar, vardılar, olamadılar. Onlara bakarak biz (biz

"Türkler"), bu coğrafyada konuğuz hâlâ. Biz ve niceleri ne çok acı çektirdik onlara. Onlar ki, bu toprakların kadim sahibi kim bilir kaç bin yıldır. O ki hâlâ roman çağına erememiş, esatirlerde, mesellerde kalmış; her çocuğun şair olarak doğduğu, destanlarla, kahramanlık öyküleriyle büyüdüğü bir halk. Masal çağında olduklarını ileri süremesek bile, destan çağını henüz yaşadıklarını söyleyebiliriz rahatlıkla (Olağanla olağandışının iç içe geçtiği olaylar, mekânlar, kahramanlar çağı!). Taş Devri'nin, "insan" için çağımızdan daha yaşanır bir çağ olduğunu düşünen ben, onları küçümsüyor falan değilim.

Bir yirmi birinci yüzyıl halk ozanı sayabileceğimiz Haydar Oğur'un yapıtlarında bu, açıkça görülüyor. Elbette ve yazık ki, sazla söylenemez onun yazdıkları, zira o bir okuryazar. Yazdıklarında masumiyet yok bu anlamda. Bütün yazdıkları; türler üstü. Bu da onu geç zaman destan söyleyicisi kıyor. Ben, onun yazdıklarına epik diyorum ısrarla; ama lirizmin çoğun suyunun yunmuş bir epik. Yiğitliğin, acının, korkunun, yenilginin, mitolojik göndermelerin, aşkın, ölümün (özellikle doğal olmayan ölümün, o yiğitlere, kahramanlara özgü ölümün, arkadan vurularak, intihar ederek, çatışarak, dağlardaki ölümün) ve annenin... izlek olarak seçtiği bir esatir. Haydar Oğur'un bütün yazdıkları (olasılıkla yazacakları da) bölünemez, bölünmesi olası olmayan tek bir anlatının parçaları; adına ister şiir desin, ister öykü, roman ya da destan. Elimizdeki dört kitabı (Sonsuzluk Öyküleri, Dersim Kaç Behzatça Yangındır, Yeşil Paprikalar Ülkesinde Doruklara Ağıtlar, Kireç Lahitler Üstünde) beni doğruluyor. Son kitabına (Kireç Lahitler Üstünde) bir tür adı yakıştıramaması, kendisinin de bunu sezdiğini düşündürüyor. O, bütün anlatılarında bir trajedinin izini sürüyor. Geçmiş (nine, dede ve dünde yaşamış efsanevi akrabaları kullanarak) güne bağlamaya çalışıyor. Günün temel sorununa. Mutlak yenilgiye. Yenilgi hem ulusal, hem siyasi (toplumsal) hem de kişisel onun anlatılarında. Durmaksızın düşlendiği, düşlenen için kavgaya girildiği, ama hepsinden de yenilgiyle dönüldüğü anlatılıyor. Çoğunca tekil örneklerden yola çıkılıyor, ancak sonuç değişmiyor: Yenilgi! Bu, genellikle, ölüm demek oluyor. Başlarda (ilk kitaplarda) yakın zaman kahramanları söz konusuysen, son yapıtlarda bu, bir destan anlatıcısına yaraşır biçimde genelleştirilip belirsizleştiriliyor. Özlemle anılan eski zaman motifleriyle örülmüş kahramanlar ve onların yaşadıkları hayat, çağın acımasız cangılında, bir serap gibi flulaştırılarak anlatılıyor. Burada, anlatılanlar da anlatı da yoğun biçimde silikleşiyor ve bir gecikmiş tarihin içinde eriyor. Yani açıkça bir bilge tavrı seçikleşiyor: O, artık anlattıklarının bir parçası, bir oyuncu değil (aslında bütün anlatılanlar onun başından geçiyor); ümmi bir anlatıcı, anlattıklarının çoğunu kendinden önceki anlatıcılardan (söz ustalarından) dinleyip bize yaşlı bir bilge gibi sakın sakın (kendi duygularını da katmaktan çekinmeden) anlatan çağdaş bir anlatıcı.

Coğrafya, Haydar Oğur'un temel sorunsalı. O adıyla sanıyla anarak, coğrafyayı mitolojik bir mekâna dönüştürüyor, kanın, kıyımın, acının eksik olmadığı; ama yine de özlenen, düşlenen, hayıflanarak anılan bir Yeni Atlantis, İda Dağı, vaat edilen ülke, Ütopya... Bu coğrafyada, at üstünde uzaklardan gelen bilge yabancılar, gün görmüş yaşlı akrabalar, Meryem Ana gibi betimlenen anneler, tuhaf, egzotik hayvanlar (kuş-lar, yılanlar, kurtlar, geyikler...) yüce dağ dorukları, zorda kalan insanı saklayan ağaç kovukları, mağaralar, çocuk gözüyle dipsiz göller... vardır. Masalların ve destanların vazgeçilmez motiflerinden kötüler de en az iyiler kadar rol üstleniyor onun coğrafyasında: şahmaranlar, jandarmalar, askerler, devlet, kan davası güdenler...

Onun bütün anlatılarında coğrafya başrolü oynuyor: "Yağmalanmış harita". Ama coğrafya kadar, bu coğrafyanın acımasızlığı ve coğrafyadaki sertlik ve yabanıllık da okuyana bir şey, önemli bir şey söylüyor: kar, sis, uçurum, yılanlar, kurtlar, dağlar, tepeler, uçurumlar, dikenler, delirmiş gibi

ISSIZ ÇOCUK

büyük müdür hatıran
yaşatacak kadar sonsuza

hatırlayış erdem midir
unutuşu diz çöktürmeyen

ah elini bıraktığım çocuk
dağlardaki menekşeler küsmez sana
bir daha göremeyeceğin

sahtedir son çığlıklar
incir çekirdeği misali

bir omuz yüksekliği çıkarıldığın
korkma sakın inişten

çoşkun akan sular, kayalar, geçit vermeyen sık ağaçlar... Dedik ya, coğrafya Ortaçağ coğrafyası: Aşiret reisleri (küçük derebeyleri), söylence kişileri, uzaklardan gelen bilge yabancılar, sanki binlerce yaşındaki nineler ve kötüler bu coğrafyada geniş zamanın, görülen ve duyulan geçmiş zamanın hikâyesi biçiminde at koşturur. Bu coğrafyada kıyım, katl öyle olağandır ki, yaşamın bütünleyicisi, vazgeçilmez bir ögesidir. Sanki bu coğrafyanın insanları için başka türlü bir yaşam olmamıştır ve öngörülemez, Bu halk (Haydar Oğur'un bize tanıttığı halk), sanki asla başka türlü var olamaz; bu onun yazgısı ve var olma biçimidir.

Haydar Oğur, diliyle de sıradan bir Türk okurunu tedirgin ediyor, birçok nedenle: Alışılmış cümle kalıplarını kırıyor, bozuk cümleler kuruyor, sözcüklere alışık olmadığımız anlamlar yüklüyor, sanki Türkçeye içeriden bir muhalefet geliştiriyor. Sözde Türkçesine karıştırdığı Kürtçe sözcük ve cümlelerle (genellikle araç içinde Türkçesini de veriyor) birtakım okuru tedirgin ederken, hedef kitlesini ima etmekten çekinmiyor.

Haydar Oğur, ayrıca bir kolaj denemesine girişiyor yapıtlarında, adını anarak veya anmayarak ya da salt bir selam sarkıtarak birçok alıntıyı yediriyor yapıtlarına. Bili-nenden bilinmeyene, klasikten güncele birçok yapıta göndermeler, onlardan alıntılar yapıyor. Bunların çoğunda, yapıtlarından alıntılar yaptığı yazara bir ima var; bir bölümü ise okurun ferasetine bırakılıyor.

O diliyle de, sevgilileriyle de, yaşama ve geleceğe, sanata bakışıyla ve ideolojisiyle de... bir kozmopolit. (Kozmopolitliği, kentten "ora"ya bakışından seziliyor.) Haydar Oğur, geç zaman bir destan anlatıcısı. Türkiye gerçeğini korkusuzca dillendiren bir Avrasya, bir Ortaçağ, bir Yeniçağ trubaduru; Mezopotamya'nın bütün tarihini içselleştirmek arzusuyla kıvranan bir geç zaman İbrahim'i. Haydar Oğur, görmezden gelindikçe kendini var eden bir simurg. Daha iyi ve şaşırtıcı olanı, çıktığı acımasız, kıyııcı, yok edici, serap ve aldanmalarla dolu yolun henüz başında olması... Çünkü destan uzun, ömür kısa!

Kolay gelsin!

HAYATTA EN ZOR OLAN NE

gaga gagaya verip onarıyor hayatı iki karga
inceltiyor zekayı
dudak ucuyla şöyle bir tadına bakıyor yağmurun
henüz kararın akşamın

yarıyor su toprağı
bir dikişte yarılıyor deniz karayı
yaprağı bırakıp beni kuşanan mayıs'ın
daha bir acıyor çayı
öpüşükçe kuş yuvası oluyor her hece
en koyusundan lapa olmuş gece

karma resim sergisi kalp aşure ayı
insanın kendine çölünü an an görüntüleyen bant kaydı
senin içime ceviz içi serpmenin dışında
her şey ama her şey birbirinin aynı

hiçbir şey açamasan da bir damar yolu yoluma
bir pencere duvarıma epeyce ilik yuvarıma

sen yine de yakma içimdeki ışığı
henüz hazır değilim kendime
düğmeye gitmesin öyle ellerin hemen

seni sevmek en kolayı seni sevmenin şiiri zor
ellerini bir dizeye oturtmak
bir dize çatmak kiremit kızılı tutuşlarından
bir ormanda el ele tutuşamamak! bir ormanda

sana dokunmak ne ki o sığağı emememenin şiiri zor
çarpmak su sesine sesimdeki bomboş tahlil ambarıyla
yankısı yakısı ne ki kalbin o bakır kızılı
her balkırı emmiş kasılmanın şiiri zor

gemici düğümleri atıyor dilin dilime
kalakalıyor şehir poyraz yaz öylece

canımın orta yerine iğnesini bırakan arı
nefesimde kürüdüğün kaçınıcı kıtanın karı
iğneden geçsin için ipliğin ucunu ıslayan
kimin dudakları

dilin dilime
düğümü
kalp gibi
atardı

Çıktı!

*Kelimeler Kibir ve Telaş
toplusu şiirler*

şiir

Sedat Şanver

Yazı Kültürü, İzmir, Aralık 2017, 400 s.

AYNA EVRESİ

Altay Ömer ERDOĞAN

Bir 8 Mart'ı daha karşılarken hem şiirin ve şiir düşüncesinin ortaya konduğu süreçlerde hem de dolanımında cinsiyetten bağımsız bir varoluş çabasından söz edilebilir mi sorusunu tartışacağım bu yazıda; birbirinden bağımsız şiir pratiklerinin bir kurama ulaşabilecek eğilimler çerçevesinde tarif edilebilme ihtimallerini de değerlendirmeyi deneyeceğim. Bunu toplumsal sahneyi anlaşılır kılma konusunda en verimli alan olan "dil" üzerinden deneyerek buradan Judith Butler'ın *Cinsiyet Belası*'nda değindiği "kimlikleştirilemeyen bir ittifak"ı hangi derecede zorladığına ve betimlediğine de tanık olacağız. "Kadın şair", "şair kadın", "şaire" gibi cinsiyetin işlevinin metin ile bağlantılı olmadığı adlandırmaların bir bağlantı yakalansa bile tartışmalı varlıkları, şiiri ve düşüncesini "erk"ek olana karşı ürettikleri fark ile değerlendirilmeyi en azından verimleri açısından hak eden şiir toplamlarına gölge etmemeli diye düşünüyorum. "Kadın şair", "şair kadın" ya da "şaire" değil, şairler!

Butler üzerinden "benlik inşasına" bakmak da, burada ayrı bir önem kazanıyor; "Post-yapısalcılığın otobiyografik yazının ölümüne sebep olduğuna inanmıyorum, fakat 'ben'in halihazırdaki dil üzerinden kendini ifade etmesinin zorluğuna dikkat çektiği doğru. Çünkü bu okuduğunuz 'ben' kısmen kişilerin dildeki mevcudiyetlerini, dile gelirliklerini idare eden gramerin bir sonucudur. Beni yapılandıran dilin dışında değilim ama bu 'ben'i mümkün kılan dil tarafından da belirlenmiyorum. İşte bu kendini ifade etmenin açmazıdır bence. Anlamı da şudur: Beni asla senin için dile gelirliğimi tesis eden gramerin dışında deneyimlemezsin. Bu gramer saydammış gibi davranırsam dilin tam da idrak edilebilmeyi kuran ve yıkan alanına dikkat çekmeyi başaramamış ve böylece burada size tarif ettiğim projemi baltalamış olurum. Fakat derdim meseleyi iyice zorlaştırmak değil, onsuz 'ben'in görünüm kazanamayacağı bir zorluğa dikkat çekmeye çalışıyorum yalnızca."

Bu dikkat, Türkçede çok güç oluşmuş bir dikkattir. Miladı Gülten Akın olan bu dikkat, öncesini tarif ettiği naifliği sonrasını tarif etmede sıkıntıya düşüyor. Bu sıkıntıda tarihsel olanın toplumsalla buluşmasındaki "kimlik sunumu" yatıyor bana kalırsa. 15. yüzyıl Amasyalı Divan şairi Zeynep Hatun,

Sennur Sezer'in "Türk Safo'su" olarak adlandırdığı Mihri Hatun, Şair Nigar Hanım, "Amansız hislerin öldüren pençelerinde / Yüreği bir matkap salınmış gibi oyulur" mısralarının şairi Hanımlara Mahsus Gazete'nin başyazarı Makbule Leman, İhsan Raif, Şükûfe Nihal gibi geçmişi temsil eden şairler ile Nilgün Marmara, Birhan Keskin, Didem Madak gibi günümüzü temsil eden şairlerin "ben" in halihazırdaki "dil" üzerinden kendini ifade etme zorluğunu aşmış olduklarına tanık oluyoruz. Meselenin önemi de bu aşma durumunda yatıyor. Burada şair karşı cinsten farklılaştığı kadar hemcinslerinden de farklılaşıyor. Genel kabul "erk"ek söylem üzerinden olduğu için en yalın anlamıyla "dil"i bu yüzden politikleştiriyor. En doğal halinde bile polito-dilsel bir şiire çalışmış oluyor böylece.

Kuş Uçsa Havada İz

"Dur yeryüzü, kıpırdama! Söküklerini dikeceğim!" Nesrin Kültür Kiraz'ın bu polito-dilsel söylemi, tam da benim sözünü ettiğim türden bir söylem. Geleneksel işbölümünden kaynaklananı değiştiricidönüştürücü bir imkân olarak kullanarak ondan soyutlanmak. Bu, 90'lı yıllarda şair kadınların

hareket edeceği meşru alanın sınırlarını yoklamak adına kullanıldı. Toplumsalla daha ilgili olmalarının yolu yordamı rollerinden geçiyormuş hissi canlı tutulmak istense de, kadın hareketlerindeki niteliksel sıçrama, hiçbir zaman böyle bir basitliğe prim vermedi. Toplumsal hayatın örgütlenişindeki sertlik, toplumun genelini etkilediğinden kadın da bundan payını aldı. Edebiyat alanındaki özgürlüğünü ve özgünlüğünü modern hayata katılış biçiminden alan kadınlar, varoluş serüvenlerini verdikleri özgün yapıtlarla kutladılar. Nesrin Kültür Kiraz'ın Arkadaş Z. Özger 2003 Şiir Ödülü'nü alan *Çikolata Teli* adlı şiir toplamı da, bu bağlamda ele alınabilir, kuşkusuz çok farklı bağlamlarda ele alınabileceği gibi. Kiraz,

İmlasız Bahçe Şiirleri ve Uzun Gece Şiirleri ile giriştiği yeni biçimsel arayışlarının karşılığını bana kalırsa *Sana Sagu*'da buldu. Ruhunun derinliklerinden konuşuyordu çünkü. Şiirsel olgunluğa ulaştığı bu toplamda bile yukarıda sözünü ettiğim geleneksel işbölümü dolayısıyla oluşmuş kadın dünyasının argümanlarını terk etmiyordu; "zihnimiz yanlışlıkla iki paket hamur kabartma tozu atılmış kek gibi şiştikçe şişiyordu da içimiz pişmiyordu".

Bu kez, *Kuş Uçsa Havada İz*'de,"ben"liğini haikuda inşa etmeyi deniyor. 5-7-5'lik ölçüde "ben"i anlatmak hayli zor bir eylem olsa da, daha rafine bir söylem yakalamanın da itici gücü oluyor. Kiraz, ruhsal derinliği terk etmeden hayli rafine bir söylem eşliğinde yakaladığı şiiri, kuş kanadında, çağdaş şair ve yazarların dizeleriyle ve cümleleriyle buluşturuyor. Hayatın anlamını sorgulayan dizeler bunlar. Öte yandan hayatı "ölüm" üzerinden okuyabilmeyi de öğütüyor Kiraz bize "İnsan mezar taşında adını okuyabilmeli!" diyerek. Ölçülü bir darlıkta söylemi genişleten bir bilgelik yakalamış Kiraz, bunu da şiirine görgü düzeyinde kazandırmış. Çağın kabullerine meydan okuyor. Bedelini ödemeye hazır:

"Dağa çarpıp gel
sesim, yalnızlığımıza
kardeş olmaya."
Kuş Uçsa Havada İz
Kalır mı?
Kalır!

Latmos'un Kayaları

Ayşen Deniz N.'nin *Latmos'un Kayaları*, 2017'nin dikkat çeken verimlerinden. "Hiçbir yerden gelip hiçbir yere giden..." diye not düşmüş özgeçmişine Ayşen Deniz. Hiçbir yerde bulunmayan *Şehir ve Aşk* adlı bir kitabı da varmış. "Şehri yok" acının, unutmamanın ve yaşıyor gibi yapmanın. Yerleşik bilinçlere haymatlos bir saldırı gibi okumak da mümkün Latmos'un Kayaları'nı, doğa ile konuşmalar gibi de. Taşın sertliğini ödünç almış ve hayatın şiddetine bu tondan karşılık veriyor. "Değil hakikate" okumamızı kilitleyen Medea figüründen gündelik olana yol alıyoruz. Euripides ve Seneca'nın oyunlarında Medea tragedya kahramanı olduğu kadar trajik bir kahramandır. Euripides'in Medea'sı, erkek egemen Atina devletinin karşısında, yıkıcı ve düzen bozucu Amazon kadın figürü olarak konumlandırılır. Seneca'da erkek egemen iktidarın devamı olarak simgelenen çocuklarını öldüren katil anne, babasının iktidarının değil aşkının kurbanıdır ya, günümüzde ellerimizle gerçek ya da simgesel ölüme teslim ettiğimiz çocukları bu ikilemden okuma fırsatını edinmiş oluyoruz böylece. İçimizdeki korkuyu öldürmenin eskizlerine geçebiliyoruz.

Taş olmanın ta ilkel dinlerden ve mitolojiden gelen retoriğini de eklediği bir şiir toplamı için hayli hacimli yapıtında Ayşen Deniz, öte yandan insan olmanın tüm hâllerine göz atıyor. Bir tragedya atmosferinin hâkim olduğu çatının altında, felsefi arayışı olan, arınmanın da bu arayıştan geçtiğinin

bilgisini türeten bir şiir koyuyor önümüze; “*kendini dinleyen tenlerde anlamını yutan diller!*” Hakikatin silikleştiği, geçmişin sararmış fotoğraflardan ibaret sayıldığı, kurtuluşun mit belletildiği, çıkış yollarının yok sayıldığı bu çağda, genel geçer bir isyan tarihinin ve kösnül bilincin temelinde dinamit koyuyor Aysen Deniz *Latmos'un Kayaları*'yla. İnsanın çölleştiği, tarihin kum havuzuna dönüştüğü bu çağda, dimdik kaya kalabilmek önemli. Bu kayalarla konuşamıyorsanız, bir şeyler anlatmıyorlarsa size, yok sayın kendinizi.

Ne şehri ne aşkı yok saymayın!

Müşterek Rüya

“Çirkin aynalar
gelmeyenler gibi bakar”

İlkin şiir toplamına koyduğu ad ile fethediyor okurunu Seçil Avcı; *Müşterek Rüya*. Sonra abartısız söylemek gerekirse, genç yaşta ustalaştığı çalışılmış bir şiir toplamının içeriğiyle. Bir proje kitap *Müşterek Rüya*. Arka kapağında belirtildiği gibi, “*doğada karşılığını bulan özel bir sayı dizilişiyle ilerliyor. Uykuda olduğu halde uyandığını sanan ruh hallerini, en ilkel sorudan başlayarak şimdiye uzanan bir karşılaşmaya çağırıyor.*” Bu çağrıya icabet, donanımlı okura kalmış. Kaldı ki *Müşterek Rüya*'ya dalmak, bir donanım gerektiriyor. Avcı'yı da çağdaşı şairlere ilikleyen bir varoluş sancısından söz etmek mümkün. Modern toplumun sancıları karşısında “ben”liğini yer yer sayıların mutlaklığına sığdıran ayrıksı bir profil çizdiği söylenebilir. Bir devlet okulunda matematik öğretmenliği yapmasının etkisi var mıdır bilinmez ama Freud'a söz bırakmayacak kadar da ketum bir sosyopsikolojik duruşu var şiirinin öznesinin. Yine de bunu kırdığı, aştığı, ötelediği yerler var. Bunlardan en çarpıcısı, “*Beni öldüremediğin sabah / pazardan renkli civciv almışsın/ (...) / Ölümü böyle sevimli ertelemek / hiç aklıma gelmezdi*” dizeleri, coğrafyamızda yaşanan kadın gerçeğiyle ne kadar örtüşüyor. Tam da burada, “*İtiraf / iktidar olsaydı keşke*” diye geçiyor insanın içinden.

Avcı, kurduğu şiir dünyası bir rüya içi olmasına rağmen zerre sayıklamıyor. Kaotik bir ortama / mekânsal yüzeye de rastlamıyoruz. Sözün ilkel büyüsunü, sözcüğün ilk anlamını arayan, bir yandan da söylemini yalın tutarak yol alan bir şair Seçil Avcı. Eksilttiği yerlerden anlama ulaşabiliyor, eksiltmeleriyle daha çok anlatabiliyor. Şiirinden edindiğim bir bilgi; sözün sınırlarında değil kıyılarında dolaşmayı seviyor. Böylelikle söylediğini kendinin kılarken lirige yaslandığı “*en çabuk denizi olmayanlar ölür*” gibi dizeleriyle şiir bilgisine ve dolayısıyla Türkçe şiire düşürüyor gölgesini. Oysa “*Bedenim otobanda / tümüyle kıkırdak*” dizelerinde olduğu gibi pek çok yerde çağın teknedeneyselliğiyle buluşabileceğini de kanıtıyor.

Sevgili Enver Ercan, şairin üçüncü kitabını “ustalık eseri” olarak görürdü. Seçil Avcı'nın üçüncü kitabını heyecanla bekliyorum.

Aynadaki Çürüme

“sesimdeki tespih tanelerini saydım
üçü eksikti dilimdeki rubainin”

Arkadaş Z. Özger 2017 Şiir Ödülü'ne değer görülen Narin Yükler'in *Aynadaki Çürüme*'si önsöz yerine koyduğu çarpıcı dizelerle karşılıyor bizi; “*çürümüş yanlarına bakan toprak / ne kadar yakındır mezarına / üzerinde ölü ve diriye aynı anda taşımaktan*”. Varoluş sancısını katmerli yaşayanlardan Narin. İçine tuttuğu aynasına konuk ediyor bizleri ve hakikat karşısında mimik bile yapamadığımızı fark ettiriyor. Onun aynasında, ne söylesek boğuk bir gürültüyüz. Çünkü annesinin dilinden okuyamayacağımız kaldırımlar, hayat ve ölüm; bizi

hem ayırıyor hem sıkı sıkıya bağlıyor birbirimize. Hüzün, Yükler'in şiirinin ana dokusunu oluşturuyor; “*ruhumun yanklarıyla büyüyor çizgilerim / içimdeki izler kadar yüzümün derinleşmesi*”. Yakın geçmiş ünlemleri bol kullanıyor kelimelerinin arasında. Talan edilmiş hayatları kendi hayatından yola çıkarak miras olarak sahiplendiği dengbêj sesiyle “dil”lendiriyor. Aksak modernizme aksan olduğunu sanmayın, “*bir hakikati haykırır gibi telaşla*” ama arı bir dil bilinciyle insan olmanın, kadın olmanın, göçebe olmanın aynalarından aksettiriyor. Farka varmanın fark oluşturduğunun bilincinde hüznün de, tarihin de “ara”larda yattığını biliyor ve “arada kalmamak” üzerine şiirine vicdani bir boyut ekliyor; “*atın beni sokak aralarından, laf aralarından, bacak aralarından!*”

“*Nerede tükettin ömrünü?*” diye sorar Cioran *Çürümenin Kitabı*'nda. “*Bir hareketin hatırası, bir tutkunun işareti, bir maceranın parıltısı, güzel ve firari bir cinnet-geçmişinde bunların hiçbirini yok; hiçbir sayıklama senin ismini taşıyor, seni hiçbir zaaf onurlandırmıyor. İz bırakmadan kayıp gittin;*

senin rüyan neydi peki? Kökeninde aldatıcı ve yıkıma mahkûm olmayan hiçbir 'yeni' hayat görmedim şimdiye kadar. Her insanın zaman içinde ilerleyip bunaltılı bir gevş getirmeye kendini tecrit ettiğini, yenilenme niyetine de ümitlerinin beklenmedik yüz buruşturmasıyla karşılaşap kendi içine düştüğünü gördüm...” diye sürdürür. Kendi içine düşmüş bir şair Narin Yükler, içine düşmüş ötekilerle buluşmak istiyor aynasında. Hakikati aksettiren aynanın çürümesine karşı şiirini vicdani boyutları olan daha büyük bir aynaya dönüştürüyor. Umarım herkes bir parça görür kendinden, gönlünün gözüyle.

Narin'e kucak dolusu selamlar; “*çürüğe alma gövdeni / yeşil tut / yeşil tut / içini*”.

Niteliğe Vedâ

“Ne tuhaf insanın her sabah aynada
Eski yüzünü bulması”

“*Dünya hepimiz için acı bir gurbettir!*” Sevil Avşar diyor, *Niteliğe Vedâ*'da diyor. “*Ölümün acı bilinci sürekli gerilimde tutar şairi*” diye de ekliyor. Oysa gerilimin üstesinden ustalıkla gelmiş Avşar, bu son şiir toplamında. “*Çöp kutularından topladığım kendime / Yeniden bakıyorum yakın gözlüklerimle*” dizelerinde olduğu gibi içtenlikli bir bakış eşliğinde zamanın yaladığı kıyıları dolaşiyor. Teknolojinin dayattığı iletişim ortamına karşı herkese kendisiyle yüzleşmeyi öneriyor. “*Kavuşmak sözcüğü Google'da bulunamadı*” türünden dizelerle insanın kendine ve toplumsal çevresine yabancılaşmasını dolayısıyla yalnızlaşmasını mesele ediniyor. Avşar'da da geleneksel işbölümüne atıflar var. Geleneksel işbölümü ezberlerine karşı bilinçlenen bir şiir pratiğinden kırıntılar bulmak şaşırtmıyor okurunu da; “*Devletin tozlu arşivlerinin tozunu bile alamadan*”.

“*Annenin arkasına saklandığı aynalı dolap mıdır baba*” sorusunu imgesel bir karşılık arayışıyla denkleştiriyor. Zamanın ağrıları psikanaliz ile buluşturması, modern hayat ile insana çizilmiş sınırları da sorgulamasını birlikteliğinde getiriyor. Keyifle katıldığım bir serüvene tanıklık etti Sevil Avşar şiirinin içindeki adımlarım. Hele “*Sokaklara vur kendini son kaptan / Yeni açılan alışveriş merkezinde / Herkesi Moby Dick'le tanışır / Sonra hıçkır kederle*” dizeleri, kalabalık içindeki yalnızlığımızı daha farklı bir gözle bakmamı sağladı. Melankoliyle katlanılan hayatın kolonyal örgütlenişine bir itiraz “an”lamı ve “dil”i taşıyor *Niteliğe Vedâ*. Öte yandan niceliğe bir merhaba yok, asıl önemlisi bu. →

ANDA KALAN ADANIN SÖYLEDİĞİ

ruhunun sonsuz yuvası içinde
görkemli çakır dikenleriyle
hayatın kozasını örüyor çalılıktaki serçeler
silginin adının silgi olması gibi
kalemin adı da yazgı olsaydı diyor
kılı kırk yararak ilerleyen şiir

sarı kum kaçmış tarihin gözüne
dört tarafı deniz iç tarafı kurşun izleri
paslı demirler ve siyah örtüler
ardında kapalı bir hayalet şehir
kaktüslere dönmüş ilkyaz içinde güller
şapkası unutulmuş harfler ahşap kapıya

eski eserler ve yerleriyle ıssız ada
yolunda otlar bürümüş gördüğün düzlükleri
bulutlardan sarkıtır rüzgâr gövdesini
için için döverken dalgalar kıyıları
surlara vermiştir sırrını bütün taşlar
işte o şehir ve o şiir bu kapıda birleşir

sonsuz yuvası ruhunun içinde
kum kaçmış gözüne sarı tarihin

Girne-Lefkoşa-Gazimağusa, 6-9 Nisan 2017

Yeni bir yüzü arayıp bulmaya çağırıyor bizi Avşar. Çağa kendini yapıştıracak anlam da bu olsa gerek. Lacan'ın "Ayna Evresi", bebeklerin genelde altı aylarını doldurduktan sonra aynada kendilerinin farkına varabildikleri dönemdir. Şair kadınların Türkçe şiirin ayna evresinde olduklarını söylemek, sanırım yanlış olmayacaktır.

Şiirde de Hayat Var!

Bu yazıya bir sonuç bölümü eklemek yerine Zeynep Arkan'ın *Epey* adlı şiirinden 11 dize alıyorum:

"Merhamete inancı artık aşktan saymayan
O guruh, o karanlık, o kalplerin kamburu
Dost değil, bizim dostlarımız henüz gelmediler
Onlar öfkemizi beğenmez, aptalca inat ederler
Tırnaksız kalışımız her kavgada istenir
Terimizi akıtsak tadına bayılırlar
Gülüşümüz büyülüyken bir ölüm dayatırlar
Bir rakam değiliz biz, santigrat tanımlamaz
Beklemek, bir dostluk, mevsimsiz bir yeşillik
Biz bu kirli dünyaya göğü için katlandık
Dövüşe dövüşe vardığımız yer kimin yitik cenneti?"

Soru anlamlıdır. Niyetimiz yanıtı da anlamlı kılmaksa, Clara Zetkin'in "*Hayatın olduğu yerde savaşmak istiyorum*" sözüne kulak verelim. "Erk"e "ek" olmadan savaşılacak birçok alan var kuşkusuz, ama hatırlatmakta fayda var: Şiirde de hayat var!

KAN İÇİNDE NASIL YAKIŞIKLI KALINIR

beni rahatta dinleyin!

suç dosyamda şu vardır;
en fazla öpücük istemişimdir devletten
vermemiştir. içlenmişimdir
yüzüne bakmamışım tutup bir mendile tükürmüşümdür

sokak köpekleri içimi deşmiştir. huysuz
iğne ucu kadar kalmışım. tedirgin
zeytinin hem ağacı hem dalıyım. hareketsiz
sorguya çekilmişim. beşyüz yıllık gölgede
yemeğini henüz bitirmiş bir tanrıdır devlet
sıyrılan çarşıdan baldırını gösteriyor

pelerini sırtına yük etmiş prens söyleniyor
kusurlarından kuşkusu yok. sıkıntılı
başını kaldırıyor dağları göremiyor
çocuk vuruluyor. nişancı tanıdık. keskin
kusur bahçesi kan
devlet baldırdan ibaret bir organ

ben uzak şehirlere baka baka büyüttüm gözlerimi
ben onunla uzak şehirlere bombalar koydum
insan kıyısında uyku sayıkladım. derin
kin yormadan tırnağımın yükünü
bir çentik daha attım kanserli mezarlara
trene bindim. kara
istasyon gezdim. küf

kuşku var manzaram sonsuz
eşik aradım tutup başımı yatırdım
bölgelere ayırdım çıbanın acılı acısız alt anlamlarını
ölecek kadar sır verdim dağlara
ay'ın nallarına bir çivi daha yansıttım. uğursuz

sorular sorular sorular. sonsuz
soluyorken bir fil hırıltısıyla kaygılı uykularda
soluyorken toprağı belirsiz güllerle
soluyorken derin sırt çukurlarında
soluyorken ve evlerimiz eskirken
kanaviçeler bildiğimiz gibiyken
avlu bildiğimiz gibiyken taş bildiğimiz gibi
zambaklar ve mezarlıklar hep biraz fazlayken
kimden bahsediliyor kimin unutulmuşluğundan
kimin için boşaltılıyor bu sandalye
cevaplar bildiğimiz gibiyken
kim dalgınlığımı görmezden gelmişti ki
uçarak geçmişim uzun bir denizi

beni rahatta dinleyin!

ne zaman ormana karişsam suyun neferiyim
ne zaman tren görsem bir mendile kara
altı eğri çizilen bütün cümleler titreyişim
ellerimi nereye koysam odasız evlere giriyorum
uzun çakıllar dökülüyor yoluma
dudaklarımdan ayrı bir çirkinlikte betimliyorum sokağı
gövdem yas
ağzım kara
ağzım pas
ağzım mendile tükürüyor
mendile tükürmek ancak kanlı bir ağıza yakışıyor

Özgün ERGEN

YENİ BİR BAŞLANGIÇ İÇİN DİLEK SAATİ

...Masada duruyordu korku, rüya, karanlık
...Bitirilecek hiçbir şey yok artık
...Çünkü hiçbir şey bitmez
...Çünkü insanların avunmak için
...Korkuluklara sarıldıkları bir dünya
...Yeni bir duvar yapmak yeni bir kale
...Beklenen bu değil

...Onarmaya çalıştıkça devriliyor karanlık, korku, rüya
...Devler ülkesinde kaldık cesur terziler olarak
...Rüzgâra karşı üşüşüyoruz
...İsterdim en güzel dua
...En yıldızlı gecede
...Bizi kurtarsın
...Elim kalbimde bekliyorum

...Sen, ben, masadayız işte
...Birbirimizi tutmak için ellerimiz zayıf olsa da
...Bırakmıyoruz
...Her şey aniden oluyor
...Her şeyim tuzla buz oluyor, ellerimi tanıyamıyorum
...Benim elim değil Fatma annemin eli, erenlerin, evliyaların
...Dünya böyle bir sonu hak etmiyor
...Bu resmi beğenmiyorum, değiştirelim
...Dünyaya yeni bir son gerek
...Başlangıcımı değil, daha çok labirentin ötesine geçmeyi bildiğin

Sondan sonra, belki en başa

Çıktı!

*Acının Aktığı Yer
toplular şiiirler*

şiiir

Raif Özben

Yazı Kültürü, İzmir, Aralık 2017, 144 s.

Çıktı!

*Sesim Sensin
toplular şiiirler*

şiiir

Nuran Harirî

Yazı Kültürü, İzmir, Aralık 2017, 144 s.

İdris ÖZYOL

KELEBEĞİN KANADINDAKİ UN

gitmek bir mezar çukuru taşımak sürekli
haritayı toprağa gömmek gözü yummak
geçmiş kırkayak her yaşımı ayrı yürüyen
bir zamanların yüzü açık kalmış musluk
kapıların belleği var taştaki su deliğinin

gitmek aklın yürümesi adım atması gözün
tasarlanmış bir şey değil ansızın bedenim
güneşi ısırmak bulutları yemek gibi ansızın
içinizden geçtim kalbinize dokundum öyle
bir perdeyi açıp kapatmak gibiydi insanlar

gitmek başkasına gülümsediğin fotoğraf
yüzüm aklımın devamı: penceresi içimin
her konuşma dışarı atılan bir eşya benden
yangın zili gibi duruyor insan aşık olunca
neye dokunsan kelebeğin kanadındaki un

Recep YILMAZ

FİĞ ŞENLİĞİ

kırların yeşiline karışıp dalgalanırken saçların
mor çiçekli tarlalardaki fiğ şenliğini seyretmelisin
gönlünde filizlenen aşkın utangaçlığı ilişmişken
kiraz kırmızısı gamzeli yanaklarına

insanca sevebilen bakışlar yıldız yağmurlarındır
görmelisin kundaktaki bebeğin masumluğuyla

akşam dallara serilmiş kızıl güneşin vedasıyla
karışıracasına Kübalı insanların neşeli danslarına
duyguları umarsızlıkların çöplüğüne atmalısın

ömrümüz yaşamın fiğ tarlasıdır yeşil ve mordan
çiçeğimize konup uçuşan rengi soluk kelebeğiz
aşk gömlek değil, biraz dökümlü dikilmiş sevinin
tam sol göğsünden fide vermesidir, bilmelisin

dile gelmese de birkaç vaktimiz güzeldir, gerisi mi
hiçtir iblislerin dudaklarında şekillenirken hayat
inadına günleri fiğ şenliğine çevirmelisin

Aralık 17

Çıktı!

Gölge Günah ve Kedi

şiiir

Ashhan Tüylüoğlu

Karşıyaka Belediyesi Yayını, İzmir, Haziran 2017, 76 s.

GİDENİN YERİNE

Hüseyin PEKER

1- Cemal Süreya'nın ölümü üzerinden bir süre geçtikten sonra, yerinin doldurulamayacağını düşünmüştüm. Gerçekten de düşündüğüm gibi oldu. İkinci Yeni ozanlarının toplu görüşmelerinde ifade ettikleri gibi, sonra gelenler İkinci Yeni'nin görkemli çıkışındaki yeri dolduramadılar, başka bir deyimle, aynı parlaklığı canlandıramadılar. Yerinde sayma desem, o da değil, kendi hallerinde seyreden bir grup şiir emekçisi. Mehmet H. Doğan'la son dönem görüşmelerimizde aynı şekilde düşünmüyordu. Farklı tını veren bir şiirin çoğalmakta olduğunu, İkinci Yeni sonrası yazılan şiirin gittikçe büyüyen, fakat büyüme hızında sorunlar yaşayan canlı ve aktif bir şiire dönüştüğünü söylüyordu. Belki de öyleydi. Şimdilerde bu ölüme alıştık. Belki **Papirüs** dergisi etrafında C. Süreya'nın yarattığı ışıklı buluşma, bu dönemlerde yok ama, Enver Ercan'ı kaybettiğimiz şu günlerde yakın bir boşluğa düştüğüme bakılırsa, demek ki yeniden oluşan bir şeyler varmış.

Şimdi yakın şeyleri düşünüyor insan. Meğer Enver Ercan'ın ayakta tuttuğu, direttiği, ödün vermeden yaşattığı bir dergicilik zihniyeti, seçip geliştirmesinde bir tutarlılık varmış. Bundan sonrası, son günlerinde hastanede kendi ağzından duyduğumuz şu sözlerde gizliymiş: *'yapacak şeylerim var daha'*.

Ece Ayhan da son dönem *Öküz* dergisinde yazdığı yazıların sonuncusunda benzer bir şey söylemişti: *'Zaman kalmadı'*. Gülten Akin'ın *'bundan sonrası kış işte'* ve *'sonra yaşlandım'* benzeri sözleri söyleşilerine, şiirlerine kıstırdığına bakılırsa, şairlerin şiire ömrü yetmiyor. Beden ölüyor, ama şiirin yaşayan tarafı soluk alıp veriyor.

Enver Ercan H. B. Kahraman'ın dediklerine bakılırsa: *'Asla büyük bir şiir yazmayacaktır'* deyiminin arkasına sığınarak: *'Dalga geçmeye başlar şiirlerinde ve sözcüklerden yola çıkarak kendi duyarlılığıyla, şiirselin duyarlılığıyla alay etmese bile neşe üretir.'* Hassasiyet, yüce kalplilik, neşe, ironi.. Ercan'daki şiir tarifleri. Dergicilikte ise tamamen bir egemen olma duygusu, yüce idare, ödün vermeyen bir yükseliş grafisi. *Varlık* ve *Yasakmeyve*'de dergicilikte hafife dönüşmeyen ve sürekli tutarlı büyümeyi göz önünde tutan bir tavır sergiledi hepimize. Bu da yeterince güven vermiş okuruna. Belki şimdi içine düştüğüm boşluk, onun yokluğu.

2- *'Yitip gitmek duygusu.. ister güneşli bir meyhanede ister bir bozkırda yalnız olmayı yamacına çağırır. İnsanı insan yalnızlaştırır. Etrafta insanlar olsa da herkesin ortasına çağırılıp açıkta bırakılan yalnızdır.'* Şeref Bilsel'in *Yalnız Şiir* kitabından aldığım şu duyarlı satırlar, ne çok incelik tutuşturdu içime. Bilsel'in incelen, küçük dalgalar yaratn bir sesi var. Tıpkı denizdeki dalgalara dökülen gece yakamozları gibi, okuru başlayan, şiirden uzak tutmayan bir yöntemle soyunuyor yaratıcılığa. Güven vermek söz konusuysa güven böyle başlıyor bende. O kadar azaldı ki içimizde şu güven duygusu. İşte söz'ün dünya ile aramıza koyduğu ritmik mesafe'yi buradan başladım hesaplamaya, Ş. Bilsel'in zihinsel göç'ünden.

3- Devrim Horlu, doğal ve hayatın içinden yazan bir genç şair. Çocuksu ama yaramaz değil. Devrimci ama hoyrat değil. Nerede inceleceğinin hesabını iyi yapıyor. (*Gölgeler Çürürken*, Devrim Horlu, Varlık Yay. 2017) Küçük kelimeleri, küçük ifadelerle tutturarak yazıyor. Uzun dizeye değil, kısa anlatım biçimlerine yaslanıyor, sözü çabuk bitirmekten yana. Sokakta koşuran, dükkâna giren çıkan, otobüsten inen insanın gürültüsü ondaki. Pencerenin perdesine tülü çekmiş birinin sesini kullanmıyor, ekserisi temiz havayı içine çekmiş, güneş

ışığından yüzünü gözünü ayırmamış bir şairin sesiyle ötüşüyor. Şiirsel dokuyu ön plana almak gibi bir ısrarı yoksa da *'Bir acının üstünü örtmek için örmüş beni annem'* gibi şiirsel ağırlığı fazla bir dizeyi araya kondurarak rüştünü ispatlayıp yerini alıyor. Tek tek bakarsanız kurgudaki üstünlüğü yakalamanız mümkün. Önce (Bir acının üstünü örtmek) her zaman akla gelmeyen, ama çok anlamı içine alan bir bitişim. (örtmek için örmek)'deki ses uyumuna dikkat. Yakın seslerden bir ilmek. Anne de işin sıcaklığı. *'En az şehrin binaları kadar / Yamuk yumuktu dışlerim'*. Devrim Horlu, ismindeki devrim ifadesini yaşamaktan çekinmiş bir zorlu, her dem eline pankart alıp sokağa çıkacak bir aceleci soluğu yaşıyor, şiire taşınırken. Devrim ya da sokak olayları benden sorulur diyecek kadar öncü: *'işte şimdi tam da / bir hiç uğruna ölecek yaşa geldim'*. Deftere yaz amca deyip, Sait Faik'in 'Hişt Hişt' öyküsüne yamanacak kadar sokak sıcaklığıyla duygularını bize bölüştüren bir gündelik şiir azmanı Horlu, küçük dünyamızı büyütüp ısıtıp, önümüzde cızırdatmayı seviyor, biliyor. Onu duygusal gerçekçi sınıftan cepleri yağmurla dolu, dudaklarını yakıp, dilini kesen bir sokak cesaretlisi olarak, sayfalarının arasına kurutulmuş bir çiçek niyetine canlanmaya bırakıyorum.

4- Kelimeleri kaydırarak yazıyor Mustafa Ergin Kılıç. (*Kaydettiğim ve Kaybettiğim Şeyler / Yasakmeyve* yayını, 2017) Anlamları ufaltıyor, tamlamaları türlü biçimlerde eğrileştirerek, plastik hamurundan ördüğü bir ırmak şakacılığına buluşturuyor. Bazen olmadık bir kelimeyle diğer olmadık kelimeyi buluşturup yarı şaka yarı ciddi bir sayfada kurutuyor dediklerini. 'Yala yala' diyor yeri gelince. Tehlikeli girişimleri korkmadan söylemekten çekinmiyor. Ama batıcı değil. *'Elma çöpiüne gizlenmiş şiiri çoktan geçtim'* Mustafaya bir ad koyanınıza aşkolsun. Cüretkâr ama, çılgın sınıftan değil. Patlarsa da sesini duyamazsınız. Susarsa çığlık niyetine takvim sayfasına yerleştirirsiniz. Kayısı sarartmak, sinek kaydı aşk, balığın ağzından dinlemek, tavus kuşunun tüyü olsun tüylerim vb onun tuhaf benzetmeler demet'inden birkaçı. Onu absürd, ya da gerçeküstü diye adlandırmaya gerek yok. Şaka da değil yaptıkları. *'boğaz içine kadar gittim bir daha gelmeyeceğim yazar / camekanına kalbinin'*. Buradan ne anlayacağımıza gelince. Ne anlamamız gerekir ya da. M. E. Kılıç işi şakaya vurmaya seven biri. İnsanı incitmekten hoşlanmayan bir yapısı var ki; buradan anlatmak istediği yönetsel bilgisini incitmeden ironiye boğuyor. Kısaca okuru sık boğaz etmiyor. Neşe'yi elden bırakmayın diyen bir şairin boğaz gargarası fotoğrafına dönüştürüyor. Kelimeler arasında, uyum esnasında değişimler yaratmaktan hoşlanıyor. Dünya ve düşüncelerim düz gitmiyor, öyleyse devrilelim diyen bir hitap sanatına çalışıyor. 'Bayramlık şiir' diyor bir şiirinde kendine. *'bu kış çıplak omuzlarını kar öpsün'* diyerek konuşan M. E. Kılıç şiiri, belki de mutluluk aşısı yapıyor kırıng yüreklerle. *'insan dar dar bir elbise / hiç bollaşmayan kendine'*. Kılıç; şiirde yüreğine hep bir söz hakkı ayırmış, şiir alanını sıkıntıya boğmadan açık konuşan biri, aynı zamanda coşkun ırmaktan koparak sesleniyor. Şiir onda fısıltı değil, köpürme aracı.

5- Sedat İpek deyince ilk aklıma gelen, onu yaşadığı ortam, ve o yörenin dünyaya uzaklığı. Evet Karaçoban ilçesi 5 köyden oluşup hâlâ kasaba görünümü verememiş, Erzurum'a 3,5 saat uzaklıkta, Muş'a 3,5 saat uzaklıkta ortada kalmış bir doğu yerleşimi. Oradan nasıl bir şair duyarlığı çıkagelmiş düşünüyor insan. Hele şiirindeki dipdiri, canlı ve yaşayan imgelere bakılırsa, şiirin yüzdeki varlığı demekten kendimizi alamıyoruz. Güldür güldür bir sesle ve kıpırtılı bir yürekle yazıyor. Kuruntulu bir çağıldı. Ülser, boyun ağrıları, karga şivesi gibi hayatın dipdiri kovuklarından kopmuş, kuş yuvalarından fıskırmış bir akşam çığılığıyla ötüşüyor; konuşuyor demeyelim, coşuyor. (*Bir Yeryüzü Karalaması*, Sedat İpek, Şiiri Özlüyorum Y. 2017) *'Karafatmalardan, hamam böceklerinden kaçyordum / kargalardan, haşhaştan ve kıl çadırlardan'*. Şu sıralamada bile

Ahmet ÇAKMAK

ÖLÜLERİ DİNLEYİN

12
utanç duymayalım ölmediğimize
sonsuz sessizlik içinde

emanetlerini unut bir süre
ey yerin ve göğün sahibi

doğduğumuzda ölüyüz
esas gayemiz yaşamaktı

13
elinde bir baş'la tekbir getiriyor sakallı
cennetteki yeri şimdiden hazır
allâh'a şirk koşuyor yüce anlam
beden baş'tan irak'ta

14
ölüler diyarının kapısı aralandı
çağırıyor bizi ölümler
ölüler çağırıyor bizi
bizi ölümler çağırıyor
aralandı kapısı ölümler diyarının

Aralık 17

Fahrettin KOYUNCU

KUŞLARI ÜRKÜTME ŞEFİ

Kuşları ürkütme şefiyim ben zamanın
Elimde sözcükler, arımda dervişler yürüyor
Büyüyor gözlerimden çıkan ışıkların sesi
Kocaman bir yalnızlığa takılıyorum kimi zaman
Bekletme bizi diyorum hayata, işimiz çok
Çok da dinleyen kim
Geçip gidiyor zamanın athları yanımızdan yöremizden
Ben kuşları ürkütme şefiyim diyorum kırlangıçlara
Ürkün benden, konmayın dallarıma
Diyorum da dinleyen kim!
Kaldırıyorum başımı, zamanda yolum çok, epey çok
Çok da benim zamanım yok, anladımız mı?
Zamanım yok, ürksün bütün kuşlar benden
Kuşları ürkütme şefiyim ben.

doğunun o çılgın dekoruna bizi ne kadar yanaştırmak eğiliminde olduğunu sezersiniz. Kar küreme araçları ve ketum günahlar, babaların eşkıya niyetine uyandırdığı sabahlar, hep kendi cenneti İpek'in. Ve şiirindeki karamsar tortu, 'Ağrı'daydım ben ve dünya ağrımaya gidiyordu' dedikten acılı çılgılık, Tokyo'dan doğuya, nikotine boğduğu bahçesinden mezarlığa bakan sahici bir yaşam portresi.

Hani Sedat İpek'e inanmak zorunda değilsiniz. Ama varolduğundan şüpheniz olmasın.

Mehmet RAYMAN

YAĞMUR

bu çeviri sizden
daha yalın geliyor bana
diliniz bütün inceliklerin ucu
ağzımın içini süslüyor
damak sayılarım salkım saçak
dantel ipeğin güpürü

giyilmiş elbiseler sokağından geçiyorum
köşeli şapkanız iliştiriyor gözüme
ankara saman pazarına doğru giderken
bütün alım satımlar elden ele geçme
gün yanığı adamın yüzünden anlıyorum
pişkin bir pazarlığa tutuyor beni

insanın elinden gelmese bile
içinden geçirdikleri söylemesi yeter
çıplak dağların ergenlik çağları geçmiş
eli yüzü çökük oyuklarla dolu
içimiz dışımız bir avuç saman tozu
çıkardığımız çöl fırtınası peşimizde

bu metinlerin içinde birçok yalnızlığın
ip uçlarını birbirine bağlamak olası
sen kıyıdan giden bir at arabasına benziyorsun
benim üstüm başım göklerin altında paramparça
yüzünü bize doğru çevir kirpiğin düşmesin yere
kendini büyüten damla yağmurdan yaştan akça

Selçuk TOPAL

GUGILDA BAŞIMA EKŞİ KOY

Güneş ışığı
Pancur deliklerinden
Odama sızır,

Uçuşan tozlar
Işıkla dansediyor
Düş makamında,

Hangi senarist
Bu düşü böyle yazmış
Evlere şenlik?

Hangi yönetmen
Bu düşe değer katmış
Gözlere şenlik?

Hangi çevirmen
Yorumlar bu düşümü
Gerçeğe karşı?

Tut düşelimden
Yum düşe gözlerini
Düş biz olalım.

ŞAİRİN İLK EL TARAFINDAN GÖRÜNMEZLİĞİ

Hakan UNUTMAZ

“Edebiyatımız 2017’de ne idi, 2018’de ne olacak?” başlıklı bir soruşturma yayımlayan “gerçek edebiyat” sitesinde Azerbaycan ve Türkiye’den “ilk el” olarak nitelendirilen kişilere, “tıkanmış” sıfatıyla edebiyatımız hakkında çeşitli sorular yöneltilmiş. Şiir üzerine Türkiye’den konuşan başlıca isimler: Veysel Çolak, Neslihan Yalman, Kerem Gün, Erhan Tıgılı, Baki Ayhan, Seyyit Nezir, Ünsal Çankaya, Ferruh Tunç, Mehmet İş, Ahmet Özer, Ali Hikmet Eren, Sabahattin Yalkın, Kemal Ateş, Semih Samyürek, Mecit Ünal, Bedriye Korkankorkmaz, Zeki Z. Kırmızı, Fadıl Oktay, Emel Koşar ve Zafer Yalçınpınar. Bunun bir buzdağı dibi kadar da öykü ve roman ile ilgili konuşan yazarlarımız var. Genel olarak edebiyatımızdan bir memnuniyetsizlik söz konusu. Özellikle şiir, hâlâ önyargılarıyla ev arkadaşlığı yapan isimler tarafından yerden yere vurulmuş. Odasından hiç çıkmadan şehri kötöleyen kişiliklere mi bürünüyoruz acaba? Soruşturmayı, “ilk el”lerin cümleleriyle şiir gözünden yorumlamaya çalışacağım.

Veysel Çolak, soruşturmada neredeyse en karamsar isim olarak öne çıkıyor. 2017 yılında çok az roman ve hikâye okuduğunu belirtip okuduklarıyla ilgili görüşlerini de olumsuz yanda kullanan Çolak, şiirin insana diri bir umutsuzluk yüklediğini söylüyor. “...Opportunist, makyavelist, popülist, mülkiyetçi, kariyerist, züppe, lotoryacı, teşhirci şair tipleriyle karşı karşıyayız. Şiir sanatı durmadan geri itiliyor, geriletiliyor.” diyen Çolak’ın düşünce kurduğu şair tipi nasıldır? Herhangi bir belediye atölyesine katılım sağlamayan, şiir şeyhlerinin müridi olmayı düşünmeyen şair ve şair adaylarının takdir edilmesi gereken bireyselliklerini “Takım elbise giymeyen Beyoğlu’na çıkmasın!” tarzı düşüncelerle aşağılamaya kalkmak yanlıştır. Öyle ki geçmiş yılda çok fazla şiir kitabı okuduğunu da düşünmediğim Çolak’ın, şiir sanatının geriletilmemesi için ortaya koyduğu çözüm yöntemleri yeterli değildi. Bana göre asıl bu yöntemler geri kalmış, yerinde bile sayılmamaktadır. Kerem Gün’ün “...Şiirin ruhuna Fatih okunmuştu.”, Sabahattin Yalkın’ın “...Şiir enflasyonu var. Her yan ödüllü yazarlarla dolmuş durumda. İnternete girince şiirler içinde boğuluyorsunuz.”, Fadıl Oktay’ın “...Edebiyatımız eş, ahabap, dost ilişkileriyle böyle sürüp gidecek. Bu doğrultuda bu ortamdan da nitelikli eser beklemek büyük hayal” görüşleri de gözüme çarpan önyargılı cümlelerden. Seyyit Nezir, Mecit Ünal ve Zafer Yalçınpınar’ın ise her zamanki gibi tüm ödüllere karşı çıktıkları, kendi çizgileri dışındaki her esere okumadan “olmamış” dedikleri yanıtları mevcut. Yalçınpınar’ın “Ben karamsarım.” girişi durumu özetliyor. Siyasetçi bir toplum sanatı olmayacağını düşünerek şiirin on beş yıldır tepe üstü çakıldığı görüşünde olan Zeki Z. Kırmızı, sivrilip deli gömleğini yırtan eserleri göremediğinden bahsediyor. Baki Ayhan’ın “...Deneyellik zincirinden kurtulmuş olmak gerekiyor...” görüşüne katılmasam da günümüz şiirine önem verip eserleri incelediğini anlayabiliyorum. Şiirin olumlu yönde geliştiğini söylemeye çalışan Neslihan Yalman, Semih Samyürek, Ferruh Tunç, Emel Koşar gibi isimler ise nitelikli eseri çöpten ayırabilen ve ön yargısını yırtmayı başarmış bir okumaya sahip.

Gezi Direnişi’ne kadar gençleri sürekli apolitiklikle, edebiyattan anlamamakla suçlayan bazı erkeklerin nasıl da yanılmış olduğunu hep beraber gördük. Şimdi ise “okumama” üzerinden vurulmaya çalışılan, mecburen kendi edebiyatını yaratmaya yeltenmiş bu nesli, üniversite bursunun neredeyse tümünü edebiyata yatırdığını bilmeyerek aşağılamaya çalışmak şiire hakarettir. Kendi dergisinde yayımlanan şiirler ve

Selma ÖZEŞER

ESPAS

kaburgasında kırk kırık
_miş gibi geldin

yara almış var’lık savaşında
bozkırımı unutan küheylendi
zaman

dilinde nefli keskin bir öfke
son- bahar şehveti eteklerinde
geldin

yaralarını deştim. deştim. deştim.
öptüm sağalttım
yanında yattım ateşimden ölme

değdiğinde soğuk dudakları
ölüme dokunmuştu tenim.

en körpe saatlerinde hazzın
daha
yelpazesini açmadan göğümüzde ağır
döl yatağıma ateş ediliyor,

gördüm
gerçektir
kokuyordu etin rengi

emdikçe yırtar yüzünü acının
soyulur içimin kara derisi

yayınevi dışında basılan kitaplar haricindeki herkesi yok sayarak varılacak noktada saygınlık gibi bir beklenti içine giren her erkin günden güne kendini tüketmesine acıyarak bakıyorum. Kendini bir şekilde kanıtlanmış kişilerin yanı sıra 2017’de yayımlanmış olan, ilk olarak aklıma gelen Devrim Horlu’nun *Gölgeler Çürürken* (Varlık Yayınları), Fatih Akça’nın *Kış ve Sapa* (Mühür Kitaplığı), Elif Karık’ın *Sıfır Nöbeti* (Mayıs Yayınları) ve Oğulcan Kütük’ün *Ecza Kışı* (Komşu Yayınları/Yasakmeyve) kitaplarını okumadan “2017 yılında şiir yine beş para etmez!” gibi cümleleri kuranlara, gelecek yıllarda da bu kafayla düşüncelerinin değişmeyeceğini belirtmek isterim.

İddialı bir laf edeyim ben de: Günümüz Türk şiiri, kuşak olarak sınırları çizilmiş edebiyat tarihimizi ele aldığımızda hiç de eksik değildir. Hatta bazı ondalık yıllardan daha güçlüdür. Sosyal medyanın da etkisiyle çoğalan şiir paylaşımlarının içerisinden ya da kimilerinin “edebî çöplük” olarak adlandırdığı az tirajlı dergi ve fanzinlerden çıkarılabilecek onlarca Kaşıkçı Elması vardır. Bir kısım, istediği kadar iyiyi görmezden gelmek için elinden geleni yapsa da ters madalyonda umuduyla dizelerine sarılan kesim, mücadelesini devam ettirecektir. Camları çatlamaya, sırça köşkleri yıkılmaya başlayan şiir bilirkişilerinin yorumlarına göre şekillenmeyen bir yazın dünyası yakındır.

Ne zaman ki nasıl yazacağımıza, hangi kelimeleri kullanıp kullanmayacağımıza karışan kesimi erittiğimizde şiirimizi dikenli tellerinden kurtarıp özgürleştirebiliriz.

SİNCAP YORGUNLUĞU

Kırlardan gelmiştik yorgunduk
Özlediğimiz düşlerden gelmiştik
Unutulmuş bir sandalın yanından
Çekik gözlü bulutların yanından
Gecenin ikinci ışıkları arasından
Uyuyan yolların arasından gelmiştik

Kırlardan gelmiştik yorgunduk
Issız ve ışısız bir rüzgâra takılmıştık
Issız ve uçarı bir rüzgâra
Dağlarda leylaklar ve yaz resimleri
Ardımızdan gülümseyen ardıçkuşları
Uçarı bir sincapla yan yana gelmiştik

Dalgın bir dereydi geçtiğimiz
Bir koşu arası uysal bir dere
Kırlarda tek başına
Yollarda kırlarda kayalıklarda
Öylesine sessiz bir dere
Palamut kirpi ve yorgun bir güz eşliğinde
Tek başına bir sincaba takılıp gelmiştik

Kırlardan gelmiştik iz peşindeydik
Sedef kakmalı giysiler peşindeydik
Çakıllar çekirge tarlaları ve ıssız çığlık
Öyle bir yaz dalgası peşindeydik
Çılgın serseri ayyaş bir yaz
Dalgın gökyüzü dingin kırlar
Atlarımız ırmakta boğulurken bir bir
Bizler yeni atlar peşindeydik

Kırlardan gelmiştik yorgunduk
Kedi seslerinin dağları ürküttüğü
Aydın yollara ateş açtığı bir yerdeydik
Bir tilki uykusunun eşliğinde
Bu tek başına raks eden ay
Büyülü gecenin parıltısı ay
Uyutmayan iksirden içen ay
Borazan sesli iri kediler
Yaygaracı kediler alabildiğine bencil
Homurdanan yolakların çalılıkların
Bencil küf kokularının
Arasından geçmiştik yorgunduk

Kırlardan gelmiştik iki serseri bakış arasından
Fırtınaya tutulmuş bir anıtın
Kimsesiz ve yaşlı bir anıtın
Orada denize açılmış orada yaşlanmış
Gecenin kapısında durulmuş bir anıtın
Sesi buruşuk bir anıt
Solgun karanlık hüzünlü ve sıkıcı
Kalk borusuna ayarlı bir anıt
Hep gülümseyen sandaldan iki mil ötede
Çevresinde kargaların fır döndüğü
Biz bir başka anıtın yanından gelmiştik

Kırlardan gelmiştik fırtınaların ve
Uyuyan suların yanından
İrmaktan kumaşlar yapan
Sandalları yontup fırtına yapan
Kendine uzak kalmış bir gecenin
Koşarak yanından gelmiştik

Atları yıldıya salan iklim
Geceye cephe alan dikenler çalılıklar
Hepsi ayrı bir telden bakan gökyüzü
Tutup omzundan gecenin
Yabani ve dağlı bir gecenin
Kafası bulutlu bir gecenin
Tam da yanından gelmiştik

Kırlardan gelmiştik savrulan alazların arasından
Ay utangaç bir taşralıydı önünü ilikleyen
Utangaçlığın tadına varan bir taşralı
Renkleriyle ikide bir raks edip duran
Kıkırdayan ayı dansa kaldıran
Ay ki yolların sevimli yüzü
Ay ki yolları sevimli kılan yüz
İç çeken orman
Uğuldayan karıncalar
Ey sonsuzluğun kekre tadı
Tutkunun amansız güzelliği
Unutulmuş orman
Gecenin dingin sesiyle uyumlu dingin duruş

Kırlardan gelmiştik
Bir tahtası eksik avcılar arasından
Mavi yolların dingin kırların
Otların çarşı pazarların gümüşten ayıların
Dalgacı çiçekli rüyaların arasından
Var gücüyle susup duran
Bir sandal gibi sakın ve dikkatli
Gecenin gümüşüne asılı duran
Cesaret aldığı otlardan topraktan
Yapraktan sincap tarlalarından
Gecenin en gereksiz sınavından geçen
Gözü yaşlı avcılar der ki:
Yaz geçer kapımızdan biz dururuz
Av geçer kapımızdan burkuluruz

Kırlardan gelmiştik o sonsuz bilgeliğinden
Solgun bir ışığa takılmıştık uyuyan bir gölgeye
Rüyaların gecelerin arasından
Yolların birbiriyle buluştuğu
Yapay bir kavisin yanından
Aydın ve avın kesiştiği
Yıldızların koştuğu aradan
Orada evler bir kemerdi
Kemerler yıldızlı bir evdi
Biri dedi: avcılar bu koşuya katılmasın
Biri dedi: şimdi geometriyle uzun yaşama zamanı
Biri de dedi ki özetle:
Başlasın zeytinin ve incirin o sonsuz uygarlığı

Kırlardan gelmiştik
Orada uzamış atlar ve Venedikli ırmaklar vardı
Kırlar boşaltıldı incir buğusu durdu
Leylekler böğürtlenler yarış atları durdu
Akrepten sincaptan yükselen çığlık durdu
Kırlar bir çiçek sesiydi
Kristal bir bakışın sesiydi
Koşu bir ipti la sesiydi

Ey hincını rüzgârdan alan koro
Sincap durdu su duruldu
Avcı koştu su duruldu
Başladı incirin ve zeytinin o sonsuz uygarlığı
Sözünü çok uzaklara duyurdu koro
Ve Pan sustu.

DEVRİMCİ YENİ ŞİİR VE SANAT LİTERATÜRÜNDE POETİK BİR METİN

Hüseyin KORKMAZ

Toplumsal yapılanma ve törel ilkelere göre kültürel oluşum; geleneksel/modern bir kimliğe sahip şairin pratikler ve zihniyetler bağlamında olması gereken değişimi algılaması ve ilişkisel olarak diğer kimliklere bu değişimi iletmesinin ürünüdür: Devrimci Yeni Şiir!

Sosyal olay davranışlarını belirleyen değerler, normlar, statüler karşısında törel devlet anlayışı ve resmi söylem yasaları bireyi açmaza düşürür. Postmodern dünyanın dayattığı şiir iktidarıyla değer erozyonu yaşayan şair kimliği, kültürel zorunlulukla, sıkı sıkı birbirine bağlı rol ve statü içine çekilir. Orada toplumu tanımlar ve sosyal yaşamın içerisinde devrimci şiir algısı edinir. Hep rastgele toplumsal edinimlere göre kimlik oluşumları gerçekleştiği için karmaşık ve çeşitliliği savruk kimlik, genelde kabulken bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz. Kimliklerimizde değişken bir yapı mevcut olduğu gibi, doğal kimliğin kültürel, tarihsel ve sosyal bir inşa olduğu fikri üzerinde ortak bir uzlaşım varılmıştır. Bu yüzden devrimci yeni şiir yaratısı, en adaletli ve hürriyeti bol sosyal yaşam ilkeleri doğrultusunda yalnızca ideal kimlik ve toplum inşa sürecine yönelmelidir.

Şairin isteği (iradesi), verili hayatla kendisi arasında özgürlüktür, kişiliğinin üstyapı birimi dediğim özgünlük eğilimi hakkında mutlaka bir seçimi vardır. Demek, insan, seçme sayesinde hem seçtiğine tutunur hem de tutunduğu nedenler zincirinde, devrimci şiir bir önder olursa, o zaman bu şiir akımı güvenilir belirtiler sayesinde geniş bir seslenme alanı açabilir ve geniş kitlelere sözcü olabilir. Devrimci şiirin, sosyalist sözcülüğüne bürünen şairi, biçimleri değişik olduğu hâlde isteklerde -daha özgür ve daha adil bir hayat mümkün olduğunun farkına vardığı için- uzlaşan, törel ve geleneksel şiir kalıplarını kırıp dökmeden, yenilemeyi kabullenen us ile genel geçer bir doğru hâline getirmeyi amaç edinebilir diye düşünüyorum.

Kimlik, kendine yüklenen çok boyutlu işlev, içerik ve bağlılıkla yaşar. İçinde yeteneklerine ve koşullara göre, arındırılmamış insanı, sözcüklerle arındırır, durulan berraklaşan insan öznesi aidiyet duygusuyla temiz, iyi ve güzel olandan yana olur hep, topluma en güzel öğütleyen bir şiir olur çıkar devrim!

Bütün değişimlerinde de ait olma sorunu geçicidir. Çünkü devrimsel bir bakışa sahip şiir, itiraz hakkına da sahiptir. Şiirin etkisi genelde bireyin üstünerdir, bireyin değişimi olmadan toplumların değişimi gerçekleşmez. Şiir yazanın bütün değişimlerinde kendisine bu bilinçli baskıyı uygular. Sürekli insanın bilincine yerleştirilen şiir pratiklerini çözen, parçalayan, onların yerine daima yeni metinsel algılarla ördüğü şiirini koyan bir tasarımla karşı karşıyayız. O hâlde devrimci yeni şiirin belirli kalıpları, biçimleri, belirleyicileri yok diyebiliriz. Biçimsel hesapsızlıkla beraber soysal içerikleri bir amacı işaret edebilir belki de.

Şiir yazanın düş dünyasını şiirle az çok okuyucunun belleğine nakşeder. İnce işçiliğiyle beliren bütün bir mana görünür artık okuyucusuna. İçinde, metinlerin çeşitliliğinin birleşmeye çalıştığı kolektif bilince sahip şairin, nesnel çağrışımlar yardımıyla farkındalık etkisini arttıran güçlü bir şiir kurar. Kişiliği olan her birey, her türlü iktidar olgusunu arı ülküsel olarak kategorize eder, denilebilir. Sanat- edebiyatın bütün değişimlerinde de sosyalist gerçekçi politika normları şiiri, belirlemiş ve temellendirmiştir. Her türlü hiyerarşik yapılanma az çok hükmetme potansiyeli barındırır. İçinde insan

öznesini dönüştürme pratiğini bir ideal uğruna yapılandırma, düşüncesine bağlanma, *ne var ki, sol dünya devletin sönmülmesi tezinden müthiş bir devlet ve iktidar karşılığı üretmek yerine devlet ve iktidar olgusuna sonuna kadar eklendi.*

Böylelikle şiirin her bağlamdaki muhalifliği proletarya "iktidarı"na, "proletaryadiktatörlüğü"ne indirildi. Devlet anlayışı şiirde hakim kıldı. Verili bir "militan" şiir oluşturuldu. Buysa sosyalist gerçekçi şiirin muhalifliğini iktidar temennisi ve talebine hızla dönüştürdü. Ama, şimdi, zaman içindeki insanın poetikasındaki insanla mücadele erki ya bireyin birey olarak kalmasıyla, ki bu hâlde poetik anlayışı kişileri önceler. Bunun için işte, devrimci şiirsel nitelik, ancak doğal olanı değiştirmekle var olabilecekse, poetik birikim, var olduğu şiir pratiği hâlâ eksikliğini gösterecek; günümüzde yaşayan şiir de, ancak çeşitliliğini arttırmakla yaşayabilecekse, hiçbir zaman da tam olamayacaktır. Şiirde, kişilerin yalnızca özel ve öznel nitelikleri değil, aynı zamanda nesnel ve toplumsal nitelikleri saymalı, şiirin görünmeyen sezgisel varsayımı da duyurulmalıdır.

Mekanik - sanatçı- şair, biçimsiz kitleye ideallerinin biçimini vermek üzere faaliyete giriştiğinde, o, artık, onu zorlayarak değiştireceğini düşünmez; çünkü devrimci şiir, işlediği biçimsiz halk kitlelerini doğası gereği saygıya değer tutar; onu da toplumu bütün olarak değil, toplumu bireylere parçalayarak kişisel farkındalığını artırma süreciyle kendisini sorumlu tutmalı.

Devrimci şiir savunucularına gelirse; aynı biçimsiz kitleyi hedef aldığı zaman, o da yine o kitleyi zorlayacağını düşünmez; yalnız onu ürkütmemek için zorladığını göstermemeye çalışır. Savunucu, işlediği gerçeği, mekanikleşen şairden üstün tutmaz, ama bu gerçeğin özgürlüğünü kolladığı apaçıktır. Oysa insanı, hem kendine gereç, hem de ödev yapan piyasa şairi ile durum bambaşkadır. Burada amaç gerece döner ve herkese yaradığından benimsenir belki de. Benim algıladığım Devrimci Yeni Şiir, toplumcu devrimci şiirden daha çok kişilerin kendi içindeki değişimini önceler. Kişi kendi doğasını yikarsa özgürlüğe uzanabilir. Devrimci Yeni Şiir, sürdürücülerinden okuyucusuna bambaşka bir saygıyla - tavırla, tutumla - yaklaşacak ve yalnız, öznel olarak, duyuları, sezgileri doğru yönlendirerek etkilemek için değil, aynı zamanda iç varlık - öz - için özelliğini ve tutumunu koruyacaktır. İşte bunun için şiir, yalnız kendiliğinden değil, birleşerek bütünlük düşüncesine yükselmeleriyle gerçekleşebilir.

İnsan, içinde, kendi ile değişim arzusuna kapıldı mı, en kutsal değer olan öz, mutlakgerçeğine ulaşmak için yeni bir değişik şiirle yola çıkma zorunluluğu hep hissedecektir. Estetik ve ilkeli davranışlarının en yüksek genelleştirilmesi Devrimci Yeni Şiir ölçütü sayılabilecektir; yalnızca, onun güzel ve öznel çağrışım kapasitesi, işitilen iç ritmi, melodisi, öz niteliği, yorumlayıcısına sosyal kitleye mesaj hakkı vermesi yanında ona ötekini duyma ve duyurma bilinci verecektir. *Buna karşılık, bir halkın huyunda, öznel insan, nesnel insanın karşısına, ne ölçüte karşıt çıkarsa, birincinin ezilmesiyle ancak ikincinin zaferi sağlanacaksa tabii ki, Devrimci Yeni Şiir böylesine düşman ruhlu bir çıkarımı yıkacaktır. Çünkü kimlik bir süreç olarak, bir anlatı olarak, bir söylem olarak daima öteki'nin konumundan anlatılır. / Stuart Hall* Bu gerçeğe tanımlarsak; Devrimci Yeni Şiir, 'öteki' üzerinden yapılandırılma hakkına da sahiptir.

İnsan kendine iki şekilde karşı olabilir; ya, duyguları ilkelere üstün geldiğinde kendine teslim bir 'Ben' olur, ya da, ilkeleri duygularını parçaladığında öz-bilinç çatışması nedeniyle saldırganlaşır. Kendine teslim olan, şiiri salt duygu aktarımı sanır, bütün hissedişlerini kendi sınırsız duygularına borçludur. Saldırgan olan da, duyguyla oynar, bazı küçümser, onu görmez bile çoğu kez; sonra da teslim olanı kölesi olarak görür. Devrimci Yeni Şiir, doğayı ve insanı bilinçli bizim dışımızda da konumlandırarak özgürlüğünü, zorbalığını dizginleştirebilir.

DÜNYA YANARKEN

Aşk giderken ormana geldim atımla. Dünya'nın dudakları çiğli, gökyüzü narçipeği pembesiydi ve top mermisi ağaçların koyu yeşili vuruyordu kıyıya.

Okyanusu geçmek için sandal kiralayan kaçaklar çılgınca yarıyor,

ağızları tabanca haydutlar, tepesinde bay ve bayan sungurlar, kurtlanmış erik ağaçlarının dallarında oturuyordu.

Bir ceketle sırayla seks yapan dilenci kılıklı adamlar, kadınlar, domuz ayrığı otağının etrafında çember oluşturmuştu.

Aşk giderken telaş vardı ormanda, pus, uykusuzluk, savaşı. Kötü cinslik ve sıkı pazarlık vardı.

Duvar kadar genişti gövdesi Doğu çınarının
Dibinde elleri bağlı, ayakta bir şair, gülümsüyor Dünya'ya
Kurşunların hepsi kalbime girsin nişancılar, diye bağırıldı
Karşıda, on birinci emri bekleyen, tüfekli bir manga asker vardı

Bir ev yanıyordu sahilde, içinde birkaç insan
Herkes payını almıştı Güneş'ten, Ay'dan, Tahta'dan ve Hız'dan
Birkaç eşya, bir köpek, yeni kalkmışlar uykudan

Görün bakın, prenses yosun bıyıklı kurbağayı öpecek,
dedi küçük kız, herkes güldü. Dünya içdenizlerinde
çok saydamdı. Köprübaşı küre, lacivert yoğunlaşmış.
En kanlı gerçeğin içinde romanesk bir masaldı.

Göğsünde kelebeklerle uyanmıştı sabah, başucunda
annesini, ablasını, teyzesini. Ev çatıda alev alev yanarken,
hiç bitmeyen günlerden, gecelerden konuşuyorlardı.

İncir reçeli gibi kopkoyu bir anda
Sürprizlerle dolu bir yaz sabahı başladı
İpinden tuttıkları balonların ucunda
Önce teyze, sonra abla, karışık gittiler baruta
Mutlu biten bir masal anlatmış elleriyle
Anne, küllere üfledi havadaki

Sonra, önce süzgülün gözler girdi mutfağa
Yemek masasının yanında sapsarı köpekleri
Burnuyla bir deniz kabuklusuna bakıyor
Vah-vah-vah, diye havlıyordu →

Demek Devrimci Yeni Şiir, bütünleşme ve farklılaşmanın varoluşsal eğilimidir. Bütünleşmeyi getirince, farklılaşmayı incitmeyecektir. Kimliğin sosyal yapısında da kendi çeşitliliğini göstermek isteyince, ben ve biz olgusu bozulmayacaktır. Baskın biçim, büyük ölçüde tekdüzelikten olduğu gibi, karışıklıktan da şairi kurtaracaktır. Demek çözümsüz benzerini özgür bir biçime çevirme yeteneği ve onuru olan Devrimci Yeni Şiir, *halkta huy bütünlüğü*'nü sağlaması gerekiyor. Kimlik yapılarında değişim de böyle mümkündür. Dolayısıyla Devrimci Yeni Şiir manifestosunu şöyle özetleyebiliriz: "Özgün ve özgül ağırlığı olan şiirdir." ////

Buz kovaşına düşmüş tüten bir tabak ıstiridyeye. Ne?

Buz kovaşına düşmüş tüten bir tabak ıstiridyeye.
Kahvaltıda ıstiridyeye mi yenir, dedi? Herkes güldü.
İyi uyudun mu dedi teyzenin sandalyesi?
İyi uyudun mu dedi ablanın sandalyesi?
Sönmemiş bir aşkı bekleyen kadınlar gibi
Şallarına sarınmışlardı.

Karşılıklı oturdu annesiyle. Biz buyuz ve buradayız, dedi anne.
Bu ve biz olmanın gururuyla bakmanın yanı başında, çağlayan dalgınlığın kıyısı vardı. Sonra iri bir ıstiridyeye aldı tabaktan, parmaklarına üfleye üfleye açtı, kedi dilini ağzına attı.

Bir hücumbot düdüğü duyuldu uzaktan.
Çi-çi, diye hışırdı iki sandalye.
Vah-vah-vah, dedi köpek.
Neye üzülüyoruz anne, dedi küçük kız?
Hiçbir şeye, dedi annesi
Keşke aslanlar ot yeseydi. Ne?
Hiç adil değil
Ceylanların ömür boyu tedirgin yaşaması.

Aşk giderken önce çatı, sonra mutfak yandı.
Okyanusta tekneler, havada karakuşlar, kurtlanmış haydutlar.
Bir manga süngülü asker, emir ve emir verenler.
Domuz ayrığı dünyada, son cektersiz dilenciler.

Altın dişler, çelik diller. Konak ağaçlar, epifitler.
Yağmur, laterit, saf oksijen. Sürüngenler, memeliler.
Top sesleri, kişnemeler. Mitrilyöz piyadeler.

Aşk giderken koca ormanda
Beyaz mermerden bir Doğu çınarı
Bir sivrisinek
Bir de Maya atasözü ayakta kaldı
Uyuyamadıysan uyutmayacaksın

Bir uçak çakılıyor, tizleşen rüzgâr sesini yırtıyor.
Sol kulaktan tavşan tarlasına.
Karanlıkta adeta, atım, dizginler ve ben.
Bir fisilti şarkısıydı, hayatta kalmaktı.

Çıktı!

Düşer Suya Kırılır

şiir

Öner Fikri

Yazılı Kâğıt Yayınları, Ankara, Kasım 2017, 64 s.

Çıktı!

Avluda Akşamüstü

şiir

Ayhan Gülsoy

Yazılı Kâğıt Yayınları, Ankara, Ocak 2018, 88 s.

Ümit Şener TA

SOKAKLARINIZDA

Sokaklarınızda hep yabancı olacağım
elinize dokunmak için
izin mi almam gerekiyor?
nikotin ile büyüyen çocukların
babasıydınız
kayıp olmuş kızların
anneleri
ebeydiniz hep kovalandınız
yarış atıyla
telaşı bitmemiş izci kılıklı
pusulasında kırık gezgin
bitmeyen evlere aileler kurdunuz
sığırdıramadığınız aşk hikâyeleri
ile doluydu romanlarınız
yalnızlığın kalelerinde
çokluk komutanları
ödülü ile doğmuş yazarlarınız
sipariş edilen kitaplarınız
ayak altında buruşmuş hilekâr
yabancıydım sokaklarınıza
alkışlarınızı

Recep ÖZGEN

TERANECİ DÜNYA

izliyorum uzun bir çaresizliği
solumda ıhlamur ağaçları sağımda yorgun kondular
kendini büyütüyor sigaram kirletiyor küllü gömleğimi
yıllardır yaşıyorum artık bir günü
neresinden tutsam elimde mor ömür

denizin söylediği pek bir şey yok
teyzeler parçalıyor kuş yuvalarını süpürgeleriyle
kuşların gurbeti uçtuğu balkon artık
acı bekliyor başladığı yerde
bir kötü bir iyi sonra yine kötü

her yağmurda akıyor bir çocuğun hayali
kumbaracı yokuşunda galata biraz daha eğildi
satırını vuruyor tezgaha kokoreççi asım abi
sanki dünya ikiye bölünüyor anlayan yalnızca bir kedi

oturuyorum çok sarhoş eskitmiş bir bankta
vapurun imgesi yok geldiği yer belli
her bilet kuyruğu bir arena
her otobüs durağı her sokak her insan
bilmediğimiz mücadeleler veriyoruz kendi aramızda
yeryüzü nefes almak yeriydi biraz gözyaşı biraz tebessüm

kimi çeksek köşeye herkes haklı
oyşa dünya anlamak yeriydi haklamak değil

Ayfer KARAKAŞ

FONETİK YALNIZLIK

kırıyorum tanrımızı
gizli bir husumet
beslediğim kuytularda
itina ile acı çeken hayvanlar fişkiriyor
yüzüne yüzüne
parmaklıklar küller kökler

yere zemine mermere... delercesine
iki çakıl arasında kaybolmak

pencereden pencereye gerilen ip
taşırca yükünü
rağmen boşluğa
öyle itina

kaldırılan en alta ve öteye
kutu karanlığı
fonetik yalnızlığım
yakınım biraz itina

gözlerimin önünde
azalıyor bir dev gövdesi
gözlerim lanet bir ayna
bir bela tomurcuğu
uyanır palmiye kokularına

inanmak bir tuz parçası

Duran AYDIN

SÖKÜL HÜZÜNLERİ

Uzun sevdalar boyu
Dilimizde geçmişten
Türkü yanıkları

İlkyaz bahçelerinde
Kuşlarıyla gülen ağaçlar
Yeni mevsimler özleminde

Kıyardık ateşini
Yürek denen ocakta
Yitik sözcüklerin

Susardık karanlık ormanında
Korkuyla bir başımıza
Çoğul sessizlikte

Yürümezken nehrimize
Kaya içi suları
Çocuk dağlarımızın

Tataryen LOKMAN

BELKİ

Uzun uzun anlatırdı gülleri
Babam; çiçek
Kokarmış, derdi
Ölünce insan!

Bir kelebek
Ağacın altında
Güneşli, ılık
Esintide
Oynaşırken sincapla...

Bir "çıt!"
Sesi bölmez mi
Huzurlu sessizliği!

Çayırkuşu bu,
Ağzında babam!

Barbaros İRDELMEN

FARKEDECEK Mİ?

Yaşarken ne bu ayırım
Ölünce farkedecek mi?

Burada zengin toprak oldu
Burada fakir

Olacak mı ayırım
Geldiğimiz toprağa dönmeyecek miyiz?

Kimbilir

Kimimiz bir saksıda toprak
Kiminin üzerinde soğan sarmısak
Otlayacak kuzu, koşacak at da yok artık
Üstümüzde yol veya gökdelen

Belki de her yer radyoaktif olacak...

Küçükyağlı, 20 01 2018

Çıktı!

Alfabetiz Kuşlar

şiiir

Gökhan Akçiçek

Kumdan Yazılar Kitaplığı, İstanbul, Ağustos 2017, 94 s.

Gültekin TEZCAN

DÜNSEL

acının kuyusundan günahlar
çıkardım aksak bir tulumbayla

susup göğsüne aktım
bu kırsal susamışlığın

ah Roza! çorak gece
göğün fermuarını ören
kuşatılmışlığı gördüm

kör telaşlar içinde
uzayan zamansızlığı

oysa ben sana,
yağmurun nefes bildiği
o uçurumdan doğmuştum

düştüm:

bir günahın dip yerindeyim şimdi
dilimin kıblesini arıyorum

avuçlarımı kaybettiğim doğrudur
dualar eskidiğinden beri

tenimdeki çölde eriyen kervanlar
tutunurken içimdeki Yusuf'a
bilemedim yenildiğimi

tükendikçe dünyaya sarılan
annelerin Allah'ı yaratmıştı oysa
bu bilenmiş düşlerimi

Çıktı!

Dünyada Bir Yerde

roman

Suat Kemal Angı

FidanVŞişman - Raskol'un Baltası yayın dizisi, İstanbul,
Aralık 2017, 64 s.

Çıktı!

Nihat Özdal Sempozyumu

(Altın Defne Edebiyat Ödülü)

makale

Editör: Mehmet Ali Solak

Güney Rüzgârı Yayınevi, İstanbul, Temmuz 2017, 200 s.

Hasan VAROL

ŞİMDİ AŞK HALİNDE O BEN

Bir kanama var bende senden olan
Nergis gibi kendi üzerine eğik

Kendi fırtınalarında büyüyen, bitimsiz
Yaz sıcaklarında terleyen serinlik

Sarptın kayadın içi yıldızlarla
Dolu bir kuyu gibi dururdun

Gökyüzüydün üstümüzde yıldızlarla
İçimde bir kor ince bir çığ

Bahar soluyan bu gökyüzü altında
Arkta ıslıl ıslıl yeşil bir ipek gibiydin

Suların içinde kıvıl kıvıl alabalıklarca
Senden geçmek güç verirdi bana, istemek seni

Bak ninnilere dalıp gidiyor camlar yağmurla
Çocukluğumun serinliği bu avlularda

Anımsa yumuk parmaklarını bir bebeğin
Elinden tutmak gerek şimdi o ben aşk halinde.

Umut TEMUR

IRMAK GİBİ

Başka şehrin yağmuru,
Irmağın coşkusunda,

Düşünürüm:
Yazarken bu şiiri,

Taşıyabilir miyim?
Irmak gibi koynuna.

Hüseyin ALEMDAR

YAS, XI

İçim Bingölü görmüş gibi dağ gölü
içimden başla pelikülümü gülemeye kızım
jenerik dahil siyah-beyaz ve sepya renklerle kurgula
hayatımın filmini sekans sekans
acıyla akran işte yıllar sonra şehrimdeyim
sen çamur de bu ân'a ben çukur diyeyim
yerli yersiz beni anlatsın fondaki bu türkü:
Huseyn'im geçiyor gençlik çağları
ya beni de götür ya sen de gitme
birazı Trabzon birazı Kırşehir şehrimdeyim işte
gönül dağım yara bere kalp aynam paramparça Araklı

Soy beni en müstehcen repliğime kadar kızım
Allaha ve annene nispet yaparcasına motor de ömrüme
çıkarcı içimdeki frengili ve flû Furûğ resmini
bıçakla içimdeki bitmemiş tüm şiirleri ve jön nazımı
ebediyen dul ve pir-i fâni kalsın aşk
yirmidörtkare otuzikikisim tekmi birden
birdenbire ölme tiradı sadece şairlere yakışır
İşte dağ yolu ve ilkgençliğim ordaki
hüzün değil de gözyaşı mezartaşımından akan
hatıralar ve şehrin sana seni hatırlatsın ah Hüseyin
bak ve anla şiir cennetten eski
cehennem kadar derin
ölüm beni bağışla!
Cünüp olsam da artık yıkanmıyorum hiç
-ruhum gül ve yâr zıpkını, tenim taşların ağırlığı-
hem ölümler yıkanır mı
h
i
ç
!

Araklı, 29 Ocak 2018

Ertuğrul TİRYAKİ

CANCA

yaprak dökülür
kök olur ağaca
yaşamak bu kadar mı zor
insan insana?

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 40 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oğuz, Halim Çiftçi.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Zühtü Engüdar (Alipaşa Mah. Konuralp Cad. Karnur Apt. No: 22 D: 3 Osmangazi – BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yazışma ve posta kargo adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.